

Oliven for livet – vidnesbyrd fra palæstinensiske bønder

Asmaas søn hjælper hende med at passe de donerede oliventræer

Asmaa Naim Qasem er en palæstinensisk husmor og landmand fra landsbyen Al-Judeira i Jerusalems guvernement. I 2005 begyndte Israel at opføre en adskillelsesbarriere, som omringer flere palæstinensiske landsbyer, herunder Asmaas. Barrieren er bygget på palæstinensisk jord, som er blevet konfiskeret gennem militære ordrer, og den indkapsler disse lokalsamfund fuldstændigt, hvilket skaber en isoleret enklave. Det gør det svært for palæstinensiske bønder at dyrke deres jord.

Asmaa og hendes familie har ejet deres jord i dette nu indkapslede område i generationer, og hun har i årevis passet jorden med støtte fra sine sønner. De ser ikke kun jorden som en indtægtskilde, men også som en måde at vise modstandskraft og tilknytning til deres rødder på. I 2025 blev Asmaa udvalgt som en af modtagerne af programmet *The Olive Tree Campaign – Keep Hope Alive*.

Hun modtog 60 unge oliventræer til at plante på sin jord. Det var et vigtigt skridt i retning af at genoprette en del af det, hendes familie har kæmpet for at bevare under det stigende pres fra nærliggende israelske bosættelser. Sammen med sine sønner begyndte Asmaa at plante træerne med beslutsomhed. De nåede at plante 41 træer, før dagen blev afbrudt på voldsom vis: En gruppe israelske bosættere invaderede deres mark og angreb dem. Asmaa og hendes sønner måtte forlade deres jord med det samme. Siden da har de ikke kunnet vende tilbage, og de ved stadig ikke, om de træer, de plantede, står i jorden endnu, eller om de er blevet rykket op. Asmaa fortæller, at ethvert stykke jord nær adskillelsesmuren er udsat for daglige angreb fra israelske bosættere, og at det er blevet meget farligt for palæstinensiske bønder at dyrke deres landbrug inden for 300 meter fra muren.

Asmaa og hendes sønner tog de resterende 19 træer med hjem. Familien passer dem nu i nærheden af deres hus, vander dem, beskytter dem og venter. Fremtiden for deres jord er usikker, men de træer, de stadig har, er et symbol på tålmodighed og stille modstand. Som Asmaa siger:

"Disse oliventræer er ikke kun for vores jord — de er for vores fremtid. Selv hvis vi bliver tvunget væk i dag, vil vi vende tilbage og tage os af dem i morgen."

De håber stadig på, at de snart, når situationen tillader det, vil kunne vende tilbage til deres jord og plante igen.

Fuad Ismael Al Shami er en 63-årig landmand fra Battir, en palæstinensisk landsby i Betlehem-guvernamentet på Vestbredden. Battir ligger 6,4 km vest for Betlehem og sydvest for Jerusalem og er kendt for sine gamle stenterrasser og lange landbrugstradition.

I 2024 godkendte Israel opførelsen af en ny bosættelse på området, hvor Battir ligger – et sted, der er optaget på UNESCO verdensarvsliste. Beslutningen blev fordømt, bl.a. fordi udbygningen truer Battirs ældgamle terrasser og historiske vandingssystemer – et landskab, der afspejler, at mennesker har dyrket jorden på bakkeskråningerne i tusindvis af år.

I årevis har Fuad dyrket sin jord trods konstant pres og chikane fra nærliggende israelske bosættere. Overgreb fra bosættere har længe været en fast trussel, men presset på bønderne i Battir steg markant efter begivenhederne den 7. oktober. Siden da er det israelske opsyn med landbrugsaktiviteter i området blevet skærpet, og bønder oplever nu øget overvågning og hyppig chikane. Ifølge Fuad udløser mange rutinemæssige landbrugsopgaver nu overgreb fra bosættere med det formål at forhindre enhver form for beplantning eller dyrkning. Han mener, at disse angreb er del af en bredere strategi for at begrænse palæstinensisk dyrkning af jorden og bane vejen for fremtidig annektering, eftersom flere og flere områder på Vestbredden fortsat beslaglægges af israelske myndigheder.

I begyndelsen af 2025 modtog Fuad oliventræer fra *The Olive Tree Campaign – Keep Hope Alive*, som støtter palæstinensiske bønder, der trues med at miste deres jord. Han var håbe-fuld. Den dag, han fik træerne, gik han straks ud til sin jord og plantede dem. En uge senere trængte bosættere ind på hans ejendom og ødelagde det hele. De rykkede hvert eneste oliventræ op med rode. De smadrede vandtanke og rev hegnet omkring hans jord ned. Det var et klart budskab, der skulle skræmme ham, fordrive ham og forhindre ham i at vende tilbage.

Bosætterede væltede hegnet om Fuads jord, smadrede hans vandtank og rykkede hans træer op.

Det var ikke nyt for Fuad. Han har gennem årene været udsat for gentagne former for chikane, især fra bosættere, der arbejder på den nærliggende jord, og som ofte målrettet søger at forhindre palæstinensiske bønder i at få adgang til deres egne arealer. Alligevel føltes denne gang tungere, fordi træerne var nye, og fordi ødelæggelsen kom hurtigt. Fuad forklarede, at israelske bosættere havde overvåget ham i noget tid. Kort efter han var færdig med at plante træerne og opsætte hegnet, angreb de.

Han dokumenterede den seneste hændelse med video og billeder, der viser skaderne og de oprevne træer. Han ville vise, hvad der faktisk sker med palæstinensiske bønder, der dagligt kæmper med sådanne udfordringer. Fuad udtalte, at han på trods af, hvad der skete, er han mere beslutsom end nogensinde i forsvaret af sin jord:

“De kan rykke træerne op, men ikke min vilje. Jeg vil plante igen og igen – det her er min jord, og jeg vil beskytte den.”

Thaer Nabhan Qasem er en dedikeret 36-årig palæstinensisk landmand fra landsbyen Aqraba i Nablus-guvernamentet. Israel har konfiskeret mere end 1.000 km² jord fra landsbyerne Aqraba og Yanun for at udvide to ulovlige bosættelser. I Aqraba svarer det til, at 83 % af den jord, som landsbyens indbyggere oprindeligt ejede, er blevet beslaglagt.

Thaer er dybt forbundet til og engageret i den jord, han kalder sit hjem, og i sit erhverv som landmand:

"Landbrug er en praksis, der bærer vores palæstinensiske identitet."

Thaer ejer 3.000 m² jord i Ghour Aqraba-området, som han og hans familie har arbejdet hårdt på at rehabilitere til landbrug. Ghour Aqraba var oprindeligt uegnet til dyrkning, men området er blevet forvandlet til et af de mest frugtbare i Aqraba takket være den utrættelige indsats fra Thaer, hans fætter, to brødre og deres far. Deres fælles dedikation og hårde arbejde har gjort deres jord til et af de mest succesfulde landbrugsprojekter i landsbyen.

Samtidigt er Ghour Aqraba et af de områder i Aqraba, der udsættes for flest angreb fra bosættere. Mange israelske bosættere har forsøgt at overtage palæstinensisk jord med magt – herunder Thaers jord. Thaer og hans familie ønskede at vise de andre landsbyboere, at alt er muligt, hvis jorden får den nødvendige opmærksomhed og pleje. De håbede på at motivere andre til at fortsætte deres arbejde som bønder, på trods af de svære tider.

Denne succes er dog ikke kommet let: Thaers jord ligger blot få meter fra en israelsk bosættervej, hvilket udgør en alvorlig fare for bønder, der arbejder på deres marker, på grund af bosættervold. Men processen med at rehabilitere jorden viste sig at være af afgørende betydning. Ifølge Thaer demonstrerede det, at god pleje af jorden fungerer som en slags "forsvarslinje" mod de israelske politikker, der sigter mod at stjæle palæstinensisk jord. Ved at dyrke og passe jorden har han været med til at bremse den igangværende annektering, som også har rettet sig mod Thaers jord.

Fordi Thaer er til stede på jorden hver eneste dag, har han flere gange forsvaret jorden mod bosættere, der har forsøgt at stjæle den, ødelægge den og rykke de træer op, han har plantet – herunder oliventræer.

Thaers urokkelige vilje til at beskytte og dyrke jorden beskrives bedst med hans egne ord:

“Landbrug er ikke bare et erhverv; det er en livsstil, der definerer dig som en palæstinenser, der er født og opvokset på denne jord. Du gengælder jordens gavmildhed ved at dyrke den.”

Thaer er blevet en af de mest aktive bønder i Aqraba, og han har inspireret mange palæstinensere til at vende tilbage til deres jord og styrke deres tilknytning til den.

Thaer har modtaget oliventræer gennem oliventræskampagnen 'Keep Hope Alive'. For nyligt blev Thaers jord igen angrebet af israelske bosættere, og 150 oliventræer blev rykket op. På trods af ødelæggelserne holder Thaer fast i sin vilje til at genoprette sin jord og plante træerne igen. Dét vil han fortsætte med – uanset hvor mange gange det bliver nødvendigt.

Mohammad Hamdan er en 28-årig palæstinensisk landmand fra Al-Jaba', en lille landsby syd for Betlehem. Han er ene-forsørger for sin familie på fire og er fuldstændigt afhængig af landbruget for at kunne brødføde sin husstand. For Mohammad er landbrug ikke blot et arbejde – det er blevet hans livsform.

Efter Oslo-aftalerne i 1995 blev kun 3,5 % af Al-Jaba's jord klassificeret som område B, mens de resterende 96,5 % blev udlagt som område C – dvs. områder under fuld israelsk kontrol. Israel har siden inkluderet Al-Jaba' i Gush Etzion-bosætterblokken, hvilket reelt har afskåret landsbyen fra andre palæstinensiske samfund.

Efter planen skal den israelske adskillelsesbarriere følge en rute, der skærer gennem Al-Jaba's område og dermed afskærer omkring 90 % af landsbyens jord fra dens beboere. Det har gjort Al-Jaba' til en af de mest udfordrende landsbyer at dyrke jorden i, da der løbende gøres forsøg på at an-

nektere det, der er tilbage. Samtidig håndhæver de israelske myndigheder love, der begrænser palæstinenserens adgang til deres egen jord.

I 2022 blev Mohammad skudt i foden af israelske soldater under en militær razzia. Skudsåret medførte en alvorlig skade, der har givet ham et varigt handicap og stærkt nedsat mobilitet, hvilket gør det fysisk krævende at arbejde på jorden. Men på trods af smerten og de daglige vanskeligheder nægtede Mohammad at opgive landbruget. Skaden har måske sænket hans tempo, men ikke hans vilje. Landbruget er stadig hans eneste indtægtskilde og hans valgte levevej. Han fortæller:

“Jeg kan ikke bevæge mig, som jeg plejer, men så længe jeg kan stå op, vil jeg blive ved med at dyrke denne jord. Det er sådan, jeg forsørger min familie – og jeg vil ikke give slip på den.”

Mohammads nedsatte bevægelighed har gjort det umuligt for ham at søge andet arbejde, og han er derfor helt afhængig af indtægten fra jorden. Derudover oplever han dagligt problemer med blot at få adgang til sine marker, da både bosættere og israelske soldater ofte sætter spørgsmålstegn ved hans færden – til trods for, at hans liv er fuldstændigt viet til landbruget. Ifølge Mohammad er han gentagne gange blevet chikaneret og bedt om at opgive arbejdet på sin jord. Chikanen er kun blevet værre i de senere år, især i lyset af den forværrede politiske situation, hvor bosættere er blevet mere aggressive over for palæstinensiske bønder. Han forklarer, at disse angreb ofte fungerer som kollektiv afstraffelse: bosætterne ødelægger og rydder marker og træer som hævn, selv når landsbyboerne intet har med begivenhederne at gøre.

Trods sin skade har Mohammad formået at skabe én af de mest produktive og velplejede landbrugsgrunde i Al-Jaba'. Selv efter sin skade fortsatte han med at pløje, vedligeholde og dyrke jorden – ofte med hjælp fra nær familie, når det var nødvendigt.